

LUNDS
UNIVERSITET

Användandet av veto för nationella intressen

En kvalitativ undersökning av USA:s argumentation vid deras användning av veto i säkerhetsrådet

Tin-Tin Boman Lindelöf

Avdelning för Mänskliga Rättigheter

Historiska Institutionen

Kurskod: MRSK62

HT 2020

Handledare: Miia Halme-Tuomisaari

Abstract

Decades of conflict have long been a part of the life in the palestinian territory. The tension in the middle east region has since the beginning composed an underlying threat to peace. The conflict has kept on escalating since the end of WWII when the UK handed over the mandate for the palestinian territory to the UN. The UN then decided on a two-state-partition-plan that would grant land and souverignity for both a jewish state, later declared as Israel, and an arab state for the palestinian citizens. This, however, turned out to be a shortcut to a violent conflict that to this day still remains unsolved. The conflict has many times been on the agenda of the UN Security Council sessions, where its members repeatedly draft resolutions with which they hope to improve the situation and come closer to a peaceful solution. Implementation of these resolutions has proved to be a difficult task, since one of the five permanent members of the council persist on using their veto.

Ever since the 9/11 attack, where the U.S. later declared a war on terror, the vetoes voted for by the U.S. in the Israeli - Palestine conflict have increased substantially. Therefore, the aim of this thesis is to further research the motives of the U.S. usage of their veto right in the security council. More specifically, its purpose is to examine if it is perhaps so that the U.S. are using its right to veto in order to pursue its national interests, such as the war on terror. By analysing how the U.S. argues during the councils sessions to legitimize their use of veto, on the premises set forth by offensive realism theory, the thesis will contribute to a deeper understanding for U.S. actions within international relations.

Keywords: Veto, Security Council, offensive realism, Mearsheimer, Israel, Palestine

Abstract

I flera årtionden har konflikten mellan Israel och Palestina härjat i mellanöstern och varit ett hot mot freden. Konflikten går långt tillbaka i tiden men eskalerade kraftigt då Storbritannien lämnade över mandatet av det palestinska territoriet till FN, kort efter andra världskrigets slut, som i sin tur fattade beslutet om att försöka skapa en tvåstatslösning för territoriet. Konflikten, som än idag är olöst, har flertal gånger kommit upp under säkerhetsrådets möten där medlemmarna gång på gång försöker enas om resolutioner i hopp om att åstadkomma en fredligare miljö i området. Vad som dock har hämmat processen är att det nästintill rutinmässigt läggs in ett veto från en av säkerhetsrådets fem permanenta medlemmar, USA.

Sedan attackerna mot USA den 11:e september, och USA:s fixering vid att få ett slut på terrorism, har användningen av deras vetorätt ökat kraftigt i Israel-Palestina konflikten. Den här uppsatsen ämnar därför undersöka om det kan vara så att USA använder sin position som permanent medlem i säkerhetsrådet för att uppnå sina nationella intressen, såsom krig mot terrorism, genom sin unika position inom den internationella arenan. Genom en argumentationsanalys på USA:s motiveringar för deras användande av veto i säkerhetsrådet mot en utgångspunkt från den offensiva realismens antagande att nationer alltid ser till sitt nationella intresse först försöker den här uppsatsen få en djupare förståelse USA:s agerande.

Nyckelbegrepp: Veto, säkerhetsrådet, offensiv realism, Mearsheimer, Israel, Palestina

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning	6
1.2 Primär- & sekundärmaterial	7
2. Tidigare forskning	9
3. Bakgrund	10
3.1 Israel - Palestina konflikten	10
3.2 USA:s relation till Israel	12
3.3 USA efter den 11 september 2001	13
3.4 Vetorätten	14
4. Teori	16
4.1 Klassisk realism	17
4.2 Neorealism	18
4.4 Offensiv realism	19
4.5 Analysverktyg	19
5. Metod	22
6. Analys	24
6.1 Amerikansk politik	24
6.2 Analys av användandet av veto	25
6.2.1 S/2001/1199 December 2001	26
6.2.2 S/2018/516	27
6.3 Sammanställning	28
7. Diskussion	30
Referenser	32
Litteratur	32
Vetenskapliga artiklar	32
Resolutioner & mötesprotokoll	33
Internetkällor	34

1. Inledning

Ingen konflikt har hittills krävt så mycket uppmärksamhet av det internationella samfundet som Israel- och Palestinafrågan har gjort i snart över ett halvt århundrade. Frågan har varit närvarande på Förenta Nationernas (hädanefter FN) agenda sedan FN:s begynnelse och har varit ämne för otaliga timmar av debatter, diskussioner och förhandlingar. Trots detta är konflikten fortfarande olöst och kräver stora ansträngningar från det internationella samfundet och fortsätter vara högst aktuell än idag.¹

Det var år 1947 som generalförsamlingen enades om resolution 181(II) som skulle innebära en etablering av såväl en arabisk stat som en judisk stat i det som varit palestinskt territorium. Den heliga staden Jerusalem skulle även tilldelas en speciell status då den är av stor vikt för båda religionerna.² Dessvärre blev det inte den fredliga lösningen många hade hoppats på, och fortfarande hoppas kunna uppnå, utan vägen har kantats av många konflikter och våldsamheter ända in till dagens datum. Ett flertal krig, israelisk ockupation av palestinsk mark sedan 1967, och militära uppror är några exempel på hur situationen i området ser ut.³ Situationen har många gånger varit uppe på agendan hos FN:s största organ för internationell fred - säkerhetsrådet. Där läggs stor vikt vid att få båda parterna att respektera internationella lagar samt humanitär internationell lag. Israels ovan nämnda ockupation av palestinsk mark, som pågått sedan 1967, är ett ofta återkommande tema när FN:s säkerhetsråd utformar sina utkast för resolutioner. Även Amnesty menar på att situationen i regionen uppvisar antal olika inskränkningar av mänskliga rättigheter, inte minst av Israel och dess ockupation.⁴

Trots att FN gång på gång försöker fördöma Israels handlingar genom bland annat resolutioner i säkerhetsrådet, och att organisationer som Amnesty menar på att Israels handlingar går emot mänskliga rättigheter, så har Israel i flera årtionden haft en avgörande fördel på sin sida. USA, som sitter på en unik position i säkerhetsrådet, har rätten att lägga in ett veto när de inte är eniga med resolutionerna som framförs. Detta är en rättighet som USA inte har varit blyga för att använda, där en majoritet av deras lagda veton har använts i just

¹ United Nations, *Question of Palestine and the United Nations [Elektronisk resurs]*, Food & Agriculture Organization of the United Nations, 2008, s. 1

² United Nations, *Question of Palestine and the United Nations*, 2008, s. 1

³ *Nationalencyklopedin*, Israel–Palestina-frågan. (hämtad 2020-12-14)

⁴ Amnesty International, Israel and occupied palestinian territories 2019. (hämtad 2020-12-28)

Israel-Palestina konflikten med en klar fördel för Israel.⁵ Större delen av USA:s användande av veto i frågan kommer även från perioden då Bush blev invald president och de attacker som skakade USA:s politik i grunden den 11 september 2001.

Med den här uppsatsen önskar jag därför undersöka närmare vad det finns att upptäcka i USA:s egna uttalanden i säkerhetsrådet vid deras användande av veto i Israel- och Palestinakonflikten. Med utgångspunkt i en realistisk teori vill jag undersöka om USA använder veto för sina nationella intressen, närmare bestämt för att utkämpa sitt krig mot terrorismen.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning

Med den position som USA besitter, dels militära, dels politiskt inflytande är det intressant att titta på hur de väljer att agera samt om man kan förklara deras agerande genom att titta på vad de själva väljer att lyfta fram för att legitimera deras handlingar.

Trots att Bush inte sitter på presidentskapet idag, och har hunnit ha både Obama och Trump som efterföljare så är den politik som han införde högst aktuell än idag. 9/11 skakade USA:s politik i grunden och Bush gick ut med hård retorik kring vilka åtgärder som ansågs nödvändiga för att stoppa terrorismen. Retoriken kring kriget mot terrorismen kanske inte lever kvar på samma sätt idag men det finns mycket bevis på att den lever kvar i agerande och deras politik.⁶ Om man tittar på de gånger USA lagt veto i säkerhetsrådet i Israel-Palestina frågan kan man se att resolutionerna som det röstas om ofta har övervägande majoritet från de andra röstande FN-medlemmarna. Enligt de är alltså de föreslagna resolutionerna i enlighet med säkerhetsrådets agenda att vara fredsbevarande och förebyggande och tillräckligt inkluderande för att röstas igenom som ett steg mot fred i regionen. Trots det sätter USA gång på gång stopp för eventuella operationer eller

⁵McClellan, Emma., Hard Evidence: who uses veto in the UN Security Council most often – and for what?, The Conversation, 2014-07-31 (hämtad 2020-12-11)

⁶ Gardner, Frank. Will the 'War on Terror' ever end?, BBC News, 2020-06-24, (hämtad 2020-12-28)

fördömanden i egenskap av FN i frågan. Självklart kan även de andra medlemsländerna ha egna agendor, vilka inte kommer undersökas i den här uppsatsen, men då resolutionerna oftast är i majoritet bland de övriga medlemsländerna (där det finns en stor variation av olika länder) talar det trots det för att resolutionerna kan ha något som ändå skulle verka för freden. Av den anledningen vill jag undersöka USA:s motiv, utifrån deras egna uttalanden, lite närmare. Mer specifikt vill jag undersöka hur deras argumentation kring deras användande av veto ser ut, för att se om det går att förklara utifrån hypotesen att deras veto-användande grundar sig i deras politik kring krig mot terrorismen som härstammar från Bushs doktrin efter 9/11. Frågeställningen lyder som sådan:

Finns det uttryck för bekämpning av krig mot terror som kan påvisas i USA:s argumentation för att legitimera sitt användande av veto i Israel och Palestina konflikten efter 2001?

1.2 Primär- & sekundärmaterial

Primärmaterial i den här uppsatsen består av mötesprotokoll och resolutioner från FN. Urvalet har hämtats från FN:s hemsida där alla protokoll och resolutioner finns att hämta fritt. De resolutioner och protokoll som jag har hämtat har valts ut efter tre kriterier. Dels innehåller alla ett veto från USA, dels behandlar de Israel och Palestina konflikten, samt att alla är från 2001 och framåt. Urvalet har skett till grund för att kunna undersöka hur just USA har använt sig av sin tillgång till veto i Israel-och Palestinakonflikten efter attacken på World Trade Center 2001 då Bush-administrationen införlivade en politik som lever kvar än idag.

Avgränsningar som har skett är som ovan nämnt ett urval ur FN:s mötesprotokoll och resolutioner. Dels var det viktigt för uppsatsen att begränsa sig till användandet av USA:s veto då det är en del av den internationella politiken där de särskiljer sig (tillsammans med de andra fem permanenta staterna) och har en väldigt direkt påverkan på internationell politik och, i många fall, mänskliga rättigheter. För att kunna koppla utfallen från deras veto till mänskliga rättigheter valde jag även att begränsa mötesprotokollen till de gånger USA har

använt det i Israel-Palestina konflikten då det är en högst aktuell konflikt som berör många punkter inom mänskliga rättigheter. Utöver det har jag även begränsat mig till de lagda veton inom Israel-Palestina konflikten till de mötesprotokoll som har tagit rum efter 2001. Detta på grund av intresset att undersöka ett mer specifikt motiv i USA:s politik, nämligen kriget mot terrorismen som har fått en alldeles egen position i den amerikanska politiken sedan attacken mot World Trade Center. Valet av primärmaterial är baserat på en önskan om att få en uppfattning om hur USA själva motiverar sitt användande av veto.

Utöver primärmaterialen har även Chris J. Dolans bok *In War We Trust: The Bush Doctrine and the Pursuit of Just War* varit av stor vikt för att förstå USA:s agerande på en mer inomstatlig nivå. Dolan arbetar som professor inom politik och globala studier vid Lebanon Valley College och har fokuserat sin akademiska karriär på internationella relationer, terrorism, extremism och amerikansk utrikespolitik för att nämna några få. Hans expertis på området gör hans bok till ett passande material att utgå ifrån i den här uppsatsen då fokus också ligger på amerikansk politik samt internationella relationer.

I boken redogör han för hur den amerikanska politiken drastiskt ändras som en konsekvens av attackerna den 11:e september. President George Bush byggde upp sin doktrin på att andra stater blev deras måltavla. Och det var inte bara terroristerna själva som var målsättning för denna måltavla utan även de som bidrog till att terroristerna hade mark att stå på.⁷

Perspektivet som Dolan ger i sin bok bidrar till att förstå hur USA, än idag, legitimerar sina handlingar i internationella relationer, inte minst för hur de argumenterar i säkerhetsrådet.

Utöver detta har även material som behandlar realism och internationella relationer använts. Bland annat Karin Aggestams; *(O)rättfärdiga krig*, Kenneth Waltz; *Realist thought and neorealist theory*, Joseph Nye's; *Att förstå internationella konflikter*, Chris J. Dolan; *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war* och även John J. Mearsheimer; *The tragedy of Great Power politics*.

⁷ Dolan, Chris J., *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war*, Ashgate, Aldershot, Hants, England, 2005, kap. 1

2. Tidigare forskning

De huvudteman som behandlas i den här uppsatsen - internationella relationer med inriktning på amerikansk utrikespolitik, Israel och Palestina konflikten samt veto i säkerhetsrådet - är alla föremål för mycket forskning. Det finns därför mängder med material att tillgå, och många källor som kan stödja liknande uppfattningar.

Chris J. Dolan, har forskat mycket på ämnen såsom internationella relationer, utrikespolitiska analyser, amerikansk utrikespolitik och amerikansk nationell säkerhet. Han har bidragit med flertal böcker och ännu fler artiklar som berör de ovan nämnda ämnena. Den bok som kommer till användning för den här uppsatsen är *In war we trust– the Bush Doctrine and the Pursuit of just war* som behandlar temat amerikansk utrikespolitik med en inriktning på vad som förändrades efter 9/11 attacken när det kommer till deras utrikespolitik.

På ett annat spår inom amerikansk politik så undersöker Mearsheimer och Walt i sin artikel *The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy* hur den Israeliska Lobbyverksamheten har påverkat amerikansk utrikespolitik. De går igenom vilka antagande det finns om USA:s och Israels samarbeten och redogör för hur troliga de är. Artikelns bidrag till den här uppsatsen är en förståelse för hur deras relation till varandra har sett ut.

3. Bakgrund

I detta avsnitt kommer det redogöras kortfattat för fyra olika bakgrundsaspekter. Alla fyra anser jag vara betydelsefulla för att kunna sätta uppsatsen och dess innehåll i en tydligare kontext. Det är dock viktigt att poängtera att det som presenteras är ett urval av det jag anser vara av vikt för att förstå uppsatsen, då det ligger utanför uppsatsens omfång att ge en fullständig redogörelse. Framför allt då alla aspekter hanterar mycket komplexa situationer som i sig själva är material nog för egna uppsatser.

3.1 Israel-Palestina konflikten

Även om uppsatsen inte lägger mycket fokus på konflikten i sig är den trots det ett viktigt element att känna till för att fullt ut kunna förstå USA:s hållning. Konflikten går tillbaka flera årtionden, vissa menar att det till och med rör sig om århundraden, vilket gör det svårt att ge en heltäckande bild av konfliktens komplexitet.

Palestina tillhörde de territorier som av League of Nations tilldelades Storbritannien 1922. Alla territorier förutom Palestina blev så småningom helt självständiga stater, men detta tillföll inte Palestina. Istället inkorporerade den brittiska mandaten Belfour deklARATIONEN 1917 som uttryckte stöd för att Palestina skulle bli en officiell hemort för judar. Under mandatet, från 1922 till 1947, genomgick storskalig judisk immigration till territoriet, varav ett stigande antal på 30-talet under nazisternas förföljelser. Araberna krävde självständighet och motståndet mot immigrationen ledde till revolt 1937, följt av fortsatt terrorism och våldsamheter från båda sidorna.⁸ När våldet fortsatte att eskalera bestämde sig den brittiska regeringen för att vända sig till FN med frågan om Palestina. Britterna önskade att ett speciellt sammanträde av generalförsamlingen skulle kallas. Där skulle de ge uppgiften till en speciellt utvald kommitte att förbereda en undersökning av Palestinafrågan som sedan skulle kunnas ta upp vid deras nästa vanliga sammanträde.⁹ Vid detta sammanträde etablerades *the United Nations Special Committee on Palestine* (UNSCOP) som bestod av 11 stycken medlemsstater, vars uppgift var att undersöka alla relevanta frågor rörande Palestinafrågan

⁸ United Nations - The Question of Palestine, History of the Question of Palestine, (hämtad 2020-12-29)

⁹ United Nations, *Question of Palestine and the United Nations*, 2008, s. 3-4

och sedan komma med förslag som General Assembly skulle beakta vid sitt kommande sammanträde.¹⁰

I augusti 1947 hade UNSCOP färdigställt sitt arbete med medlemmar som enades om att den brittiska mandaten skulle avslutas, innebörden av självständighetsprincipen samt FN:s roll i frågan. Det var dock ingen konsensus kring hur man skulle hantera Palestina. Efter att ha undersökt olika alternativ fick FN majoritet för förslaget att avsluta det brittiska mandatet och istället dela upp Palestina till två självständiga stater, en palestinsk-arabisk och den andra judisk, med Jerusalem internationaliserat. 1948 utropade FN den judiska av dessa två delar till staten Israel.¹¹

Samma dag som det brittiska mandatet avslutades deklarerade the Jewish Agency etablerandet av staten Israel på territoriet som angivits i uppdelningsplanen. Våldsamheter bröt då genast ut mellan de arabiska och judiska samfundet, och kort därefter anslöt sig närliggande arabiska stater för att stödja de palestinska araberna. Säkerhetsrådet försökte införa vapenvilor och deklarerade att situationen i Palestina utgjorde ett hot mot freden. Israel hade redan då kontroll över stora delar av territoriet som blivit tilldelat arabstaten, västra delen av Jerusalem inkluderat, vilket innebar att tusentals palestinier hade tvingats lämna sina hem och därmed blivit flyktingar.¹² Problemet kvarstod och fokus från FN:s sida låg på att lösa de territoriella gränserna samt att kunna säkra återkomsten för de palestinier som tidigare flytt.¹³ Den palestinska frågan blev snabbt en konflikt som berörde flera länder i mellanöstern, där det har varit de arabiska staterna mot Israel. Från 1948 och framåt har konflikten resulterat i flera krig och förstörelse, tvingat miljoner av Palestinier på flykt och engagerat FN i ett fortsatt sökande efter en lösning.¹⁴

Ett krig som är värt att lägga lite större vikt vid är det tredje arabisk-israeliska kriget som utbröt 1967 och höll på i sex dagar. Israel gick ur kriget med en överlägsen militär seger och en påbörjad ockupation av hela det tidigare mandatområdet Palestina, vilket inkluderade Gazaremsan, Västbanken samt Jerusalem.¹⁵ Varför det är viktigt att nämna just det här kriget

¹⁰ United Nations - The Question of Palestine, History of the Question of Palestine, (hämtad 2020-12-29)

¹¹ Ibid.

¹² United Nations, *Question of Palestine and the United Nations*, 2008, s. 9-10

¹³ United Nations, *Question of Palestine and the United Nations*, 2008, s. 11

¹⁴ United Nations - The Question of Palestine, The Origins and Evolution of the Palestine Problem – CEIRPP, DPR study, part I: 1917-1947, (hämtad 2020-12-17)

¹⁵ *Nationalencyklopedin*, Israel–Palestina-frågan. (hämtad 2020-12-14)

är för att den här ockupationen är kvar än idag och är ett återkommande tema i internationella sammanhang, inte minst vid de resolutioner som föreslås i säkerhetsrådet.

Sedan 2002 leds fredsförhandlingarna av USA, Ryssland, EU och FN. Det är dessvärre utan några större genombrott då några fredsförhandlingar mellan de stridande parterna inte har uppnåtts ännu.¹⁶ För att få en lite djupare förståelse för hur USA kan ha påverkat konflikten i fråga kommer nästkommande avsnitt att kort presentera USA:s relation till Israel.

3.2 USA:s relation till Israel

USA:s utrikespolitik påverkar händelser i varje hörn av planeten. Ingenstans är det mer sant än i Mellanöstern, en region med återkommande ostabilitet samt med enormt strategiskt värde. Då det är mycket på spel för så pass många länder, är det viktigt att förstå vilka krafter det är som driver fram den amerikanska policyn i Mellanöstern. De senaste årtionden har det varit ett återkommande kännemärke som stått ut när det kommer till amerikansk politik i Mellanöstern, nämligen deras relation med Israel. Kombinationen av orubblig support till Israel och tillsammans med deras ansträngning att sprida demokrati runt om i regionen har förargat den arabiska och islamiska opinionen och därmed äventyrat USA:s säkerhet. Situationen är utan dess like i amerikansk politisk historia. Varför har USA antagit policys som äventyrar deras egen säkerhet för att kunna förbättra förhållandena av en annan stat? Mearsheimer och Walt menar att USA:s drivkraft i regionen först och främst beror på deras inrikespolitik samt det de kallar "Israel Lobby".¹⁷

Washington har bidragit med en nivå av support som överskuggar allt annat stöd till andra stater. Sedan 1976 har Israel varit mottagaren av det största årliga ekonomiska och militära biståndet som USA har delat ut. Israel tillhandahåller ett direkt utrikesbistånd på runt 3 miljarder USD varje år, vilket uppskattningsvis är runt en femtedel av USA:s totala budget i den kategorin.¹⁸ De flesta mottagarna av amerikansk militärassistans är tvungna att använda den inom USA, Israel däremot kan använda runt 25% av sitt bistånd för att stödja sin egen

¹⁶ *Nationalencyklopedin*, Israel–Palestina-frågan. (hämtad 2020-12-14)

¹⁷ Mearsheimer, John J.; Walt, Stephen M., *The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy*, *Middle East Policy*, Sep2006, Vol. 13 Issue 3, p29-87, s. 30

¹⁸ *Ibid*, s. 30-31

försvarsindustri. De är också det enda landet som inte behöver redovisa för hur biståndet spenderas, ett undantag som gör det omöjligt att förhindra att pengarna spenderas på ändamål som USA skulle tänkas kunna gå emot, till exempel att bygga bosättningar på ockuperad mark.¹⁹

Utöver det har Washington även stöttat Israel med konstant diplomatiskt stöd. Sedan 1982 har USA använt sitt veto 33 gånger mot resolutioner som var kritiskt inställda till Israel i FN:s säkerhetsråd.²⁰ Framförallt efter attacken 9/11 kan man se en ökning av USA:s vetoanvändande, då USA:s stöd till Israel därefter även kunde rättfärdigas på grunder att de båda var stater som var hotade av terroristgrupper som härstammade från den arabiska eller muslimska världen, samt de stater som backade dessa grupper. Israel har därmed blivit en avgörande allierad i kriget mot terrorismen då dess fiender också anses vara USA:s fiender.²¹

3.3 USA efter den 11 september 2001

I det internationella systemet under kalla kriget var systemet mer av en bipolär karaktär, där USA utkämpade en anti-kommunistisk agenda mot Sovjetunionen.²² I det systemet agerade stormakterna noggrant med att begränsa konflikterna de var involverade i för att förhindra att det bröt ut i ett fullständigt krig där parterna använde sig av kärnvapen. Det här karaktäriserar kalla krigets avtal där alla konflikter och potentiella krig var begränsade till vissa regler och gränser. Man kan även se den skillnaden på USA:s relation till Israel, för trots att de alltid har stöttat Israel, var de mer försiktiga med att säkerhetsställa att den israeliska "krigsmaskinen" inte skulle tappa kontrollen under kalla kriget, och innan Sovjetunionens fall.²³

Genom att etablera baser i, eller i närheten av, alla områden som har en geostrategisk betydelse har USA nu möjlighet att rikta sina vapen mot de flesta regioner i världen.²⁴ USA har därmed en militärmakt som ingen annan nation hittills har kunnat mäta sig med.²⁵ Det är

¹⁹ Mearsheimer; Walt, *The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy*, 2006, s. 31

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid, s. 32

²² Dolan, *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war*, 2005, kap. 1

²³ Mousavi, Hamed., *The Israel-Lebanon War of 2006 and the Failure of US Foreign Policy*, In: *Journal of Politics and Law*, Vol. 8, Issue 1 (March 2015), pp. 130-136, s. 132

²⁴ Aggestam, Karin, *(O)rättfärdiga krig*, Studentlitteratur, Lund, 2004, s. 129

²⁵ Ibid.

därför enormt viktigt för det internationella samfundet hur USA utvecklar och använder sig av sin styrka.²⁶

I och med attacken den 11:e september ersattes det som hade varit USA:s huvudsakliga mål under kalla kriget, att stoppa kommunismen, med en ny inriktning – anti-terrorism.²⁷

USA fick nu ett nytt hot att fokusera på vilket de gjorde genom att omvandla deras nationella säkerhetsstrategier till en som nu prioriterade bekämpningen av terrorismen.²⁸

Bush deklarerade kort efter attacken att alla terrorister, samt även de stater som härbärgar terrorister, är emot USA.²⁹ För att vara på USA:s sida krävdes det nu en liknande inställning till terrorismen. Bush personifierar fastställandet av Israel som en strategisk allierad, ett beslut som förstärktes i och med attacken 9/11. Istället för Sovjetunion var det nu den globala plågan terrorism som USA kämpade mot. I detta nya krig skulle Israel agera strategisk partner mot en gemensam fiende, som hade trakasserat både USA och Israel.³⁰

Attacken gjorde ett djupt intryck på amerikanernas syn på deras egna sårbarhet för attacker. En stark oro för nya attacker på hemlandet väcktes.³¹

3.4 Vetorätten

Då vetorätten har en avgörande betydelse för såväl uppsatsens undersökning som internationella relationer i allmänhet kommer här en redogörelse för dess grundläggande principer.

Huvudorganet i FN:s organisation, som har det primära ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet, är säkerhetsrådet. Sedan 1966 har rådet 15 medlemmar varav fem medlemmar - Ryssland, Kina, Frankrike, USA, Storbritannien - besitter en permanent plats i rådet och byts därför inte ut. Utöver att vara en permanent medlem (hädanefter kallat

²⁶ Aggestam, (O)rättfärdiga krig, 2004, s. 129

²⁷ Dolan, *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war*, 2005, kap. 1

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ Allin, Dana H.; Simon, Steven., The moral psychology of US support for Israel, *Survival* (00396338). Autumn2003, Vol. 45 Issue 3, p123-144, s. 130

³¹ Aggestam, (O)rättfärdiga krig, 2004, s. 130-131

P5) innehar de också rätten till att lägga veto mot alla beslut som fattas.³² Under förhandlingarna för att framställa stadgan var avsikten med ett vetorätt inte att det skulle vara ett verktyg för egen-intressen. Under förhandlingarna för att framställa FN:s stadga 1945 var säkerhetsrådets fem permanenta medlemmar överens om att inte använda veto i situationer där de själva var inblandade. Men allt eftersom tiden gått har detta blivit det vanligaste, om inte den enda, anledningen till när P5 använder sig av veto idag.³³

Den beslutsfattande processen samt vetorätten formuleras i artikel 27:

1. Varje medlem av säkerhetsrådet har en röst.
2. För säkerhetsrådets beslut i procedurfrågor krävs bifall av nio medlemmar.
3. För beslut av säkerhetsrådet i alla andra frågor krävs bifall av nio medlemmar, bland dem de ständiga medlemmarna; dock att vid fattande av beslut enligt kapitel VI samt enligt artikel 52, moment 3, part i tvist skall avhålla sig från att rösta.³⁴

Att kunna lägga in ett veto är ett stort skifte från den beslutsfattande processen i FN:s föregångare League of Nations, som krävde ett enhälligt beslut från alla rådets medlemmar, permanenta som icke-permanenta.³⁵ Att P5 har rätt till veto idag har gett de en enorm påverkan på inte bara skapandet av internationell lag utan också dess implementering.³⁶ Men rätten till veto har också blivit mer och mer kritiserad. Bland kritiken innefattas hur världen har förändrats utan att säkerhetsrådet har följt dessa uppdateringar. När kalla kriget tog slut ansvarade sju av de största väst-ekonomierna, av vilka 3 st har permanenta stolar i säkerhetsrådet, för 51 procent av den globala ekonomins output. Idag ansvarar de endast för 30 procent. Så de politiska, militära och ekonomiska argumenten som gick att använda för att få ett permanent medlemskap 1946 har helt och hållet förändrats. Det som är kvar är ett säkerhetsråd med en otidsenlig maktstruktur utan mångfald (geografisk, etnisk eller religiös), och därmed inte representativ i dagens värld.³⁷

³²Sundman, Viktor. FN-förbundet, FN Fakta., 15 stater ansvarar för freden, FN-fakta nr 1/17. (hämtad 2021-01-05)

³³ Kelly, Michael J., United Nations Security Council Permanent Membership and the Veto Problem, In: Case Western Reserve Journal of International Law, 2020, Vol. 52, pp. 101-118, s. 117

³⁴Repertory of Practice of United Nations Organs, senast uppdaterad 2016-08-23, (hämtad 2021-01-05)

³⁵ Nanda, Ved P., The Security Council Veto in the Context of Atrocity Crimes, Uniting for Peace, and the Responsibility to Protect, In: Case Western Reserve Journal of International Law, 2020, Vol. 52, pp. 119-142, s. 123

³⁶ Kelly, United Nations Security Council Permanent Membership and the Veto Problem, 2020, s. 106

³⁷ Ibid, s. 108

4. Teori

I den här uppsatsen försöker jag som sagt att få en djupare förståelse för USA:s användande av veto i säkerhetsrådet, närmare bestämt om de använder det till fördel för sina egna nationella intressen snarare än i ett fredsfrämjande syfte. För att vidare kunna förklara deras agerande behövs en teori som undersöker internationella relationer och utrikespolitik. Valet av teori grundar sig i en vilja att förstå och försöka kunna förklara specifika staters agerande gentemot varandra på den internationella arenan som här antas vara anarkistiskt. Då realismen förutsätter att det internationella systemet är anarkiskt, samt att den lägger stor vikt vid staterna och systemet, faller det sig naturligt för uppsatsen att utgå från realismen som teori. Det finns dock många variationer inom realismen som lägger vikt vid olika faktorer för att förklara hur staters agerande inom det internationella systemet kan se ut. För att förstå vilken variation som passar bäst för just den här uppsatsen kommer nedan en kort redogörelse av några av de olika variationerna på realismen. De som kommer presenteras är klassisk realism, neorealism, samt offensiv realism vilket också är den inriktning som uppsatsen kommer baseras på.

Vad de valda teorierna har gemensamt är att de argumenterar för att det internationella systemet är anarkiskt. Och när de menar att systemet är anarkiskt så definierar de det oftast inte i Hobbesian mening; som ett brutalt och kaotiskt tillstånd där alla krigar mot alla. Istället antar realister en mer sansad konceptualisering av anarki, och definierar det som avsaknaden av en regering i det internationella systemet. Anarkin ses som motsatsen till hierarkiska relationer mellan staterna. I denna anarki finns det ingen högre auktoritet som kan påtvinga ordning och lösa konflikter. Därför tvingas staterna istället ta hand om sig själva. Då staterna omöjligt kan veta exakt hur andra stater i systemet tänker kring sitt agerande blir det svårt för de att lita på varandra, och de får istället väpna sig militärt för att alltid vara redo att försvara sina nationella intressen.³⁸

Utgångspunkten för alla teorier inom internationell politik är dessa tre begrepp: aktörer, mål och hjälpmedel. Inom klassisk realism är de enda betydelsefulla aktörerna de olika staterna,

³⁸ Beach, Derek., *Analyzing foreign policy*, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2012, s. 8

och utöver det så är det till stor del bara de stora staterna som har någon betydelse.³⁹ När det kommer till målen har det länge varit den militära säkerheten som har betytt något i det anarkiska systemet som staterna befinner sig i. Men så som världen ser ut idag så har den hotbilden alltmer börjat ändrats. Det är inte bara andra statliga aktörer som utgör en hotbild utan nationer måste även ta hänsyn till icke-statliga aktörer, deras ekonomiska välstånd, miljöförändringar m.m. I och med att hotbilden förändras så ändras även synen på säkerhet, att ha den främsta militära säkerheten är inte alltid målet staterna eftersträvar idag.⁴⁰ När målen förändras följer även den internationella politikens hjälpmedel samma förändring. Realismens tanke om att militär styrka är det enda redskapet av värde har därmed också försvagats. Militär makt används som bekant fortfarande än idag, men under de senaste årtiondena har militärmaktens roll börjat förändras. T.ex. försökte en amerikansk kommandör köra in i en japansk hamn 1853 och hotade med att bomba hamnen om inte Japan öppnade sina hamnar för utrikeshandel. Idag hade inte det troligen inte gått till på det sättet då det varken hade setts som politiskt godtagbar eller ens speciellt användbart. Istället finns det andra redskap, som ibland är viktigare än den råa styrkan.⁴¹

4.1 Klassisk realism

Precis som de flesta studenter av internationell politik, så drar realister slutsatser om orsakerna från de framträdande attribut hos aktörerna som skapar de. Hur regeringar är uppbyggda, ekonomiska system, sociala institutioner, politiska ideologier med mera är några exempel på var orsaker till krig och fred har blivit upptäckta. Men trots att dessa orsaker är speciellt tilldelade, vet vi också att utformningen av dessa exempel varierar men att alla har varit med och utkämpat krig.⁴²

För många realister är viljan att ha makt rotad i människans natur. Morgenthau, som är en förespråkare för den klassiska realismen, menar att kampen om makt uppstår för att människan har ett begär efter saker, och inte nödvändigtvis på grund av ondskan i deras begär. Han ser ofta människans jakt på makt som ett måttvärde mer grundläggande än chansförhållanden under vilka kampen om makt inträffar.⁴³ Morgenthau håller sig trogen

³⁹ Nye, Welch & Bynander, Att förstå internationella konflikter, 2011, s. 22

⁴⁰ Nye, Welch & Bynander, Att förstå internationella konflikter, 2011, s. 23

⁴¹ Ibid, s. 26

⁴² Waltz, 1990, s. 34

⁴³ Ibid, s. 35

Hobbes resonerande som menar på att det finns tre grunder bakom tvister: konkurrens, misstänksamhet och stolthet. Konkurrens leder till att man strider för vinster, misstänksamhet till att kämpa för att behålla det man har vunnit, och stolthet till strider för ens rykte.⁴⁴ För både Morgenthau och Hobbes spelar det därför ingen roll hur mycket makt man än har, man kommer alltid att vilja ha mer. På så sätt är konflikt och krig rotade i människans natur. Båda två fokuserar också mycket på människans kvalitéer då de båda är intresserade av att förstå stater.⁴⁵ Morgenthau menar på att den politiska realismen tror på att politiken, och samhället i stort, styrs av objektiva lagar som har sina rötter i den mänskliga naturen.⁴⁶ Alltså är det inte tillräckligt att endast analysera utifrån systemnivå för att förstå en stats agerande på den internationella arenan.⁴⁷

4.2 Neorealism

Neorealismen utvecklar ett koncept för ett systems struktur och möjliggör därigenom för de som studerar internationell politik att se hur systemets struktur, och dess variationer, påverkar de interagerande enheterna och de konsekvenser det får. Den internationella strukturen uppkommer genom staters agerande gentemot varandra och hindrar de sedan från att vidta vissa åtgärder samtidigt som den driver på andra typer av åtgärder.

Internationella strukturer definieras först av vilken ordningsprincip som systemet följer, vilket i detta fall rör sig om anarki. Sedan definieras det även av hur resurser mellan enheterna är fördelade. I en anarkists värld definieras strukturer genom villkoren hos de större enheterna, vilket i internationella relationer kan avse hur många samt strukturen av de befintliga stormakterna.⁴⁸ Idén om att den internationella politiken kan ses som ett system med en precist definierad struktur är där neorealismen tar sitt avstamp iväg från den klassiska realismen.⁴⁹ Enligt neorealismen kan den internationella politiken endast förstås om effekterna av struktur inkluderas i den klassiska realismens förklaringar av enhetsnivån. Waltz, som är en av de främsta förespråkarna för neorealismen, menar på att klassiska

⁴⁴ Waltz, 1990, s. 35

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Morgenthau, Hans J., *Politics among nations: the struggle for power and peace*, Brief ed., McGraw-Hill, New York, 1993, s. 1

⁴⁷ Nye, Welch & Bynander, *Att förstå internationella konflikter*, 2011, s. 66

⁴⁸ Waltz, 1990, s. 29

⁴⁹ Ibid, s. 30

realismen inte kan hantera orsakssambandet på en nivå ovanför staten då den inte ser strukturer som en kraft som formar och påverkar enheterna.⁵⁰

4.4 Offensiv realism

Inom offensiv realism går det att förklara grunderna med hjälp av konceptet *säkerhetsdilemma*. Kärnan i dilemmat är att de åtgärder en stat behöver ta för att öka sin egen säkerhet oftast bidrar till att minska säkerheten i en annan stat. Det är alltså svårt för en stat att öka sina egna chanser till överlevnad utan att hota överlevnaden av en annan stat. Den bästa defensiven är alltså en bra offensiv.⁵¹ Inom den offensiva realismen är det systemets faktorer som dominerar staters agerande.⁵²

Stater är mycket uppmärksamma på hur makten är fördelad sinsemellan stater, och de gör stora satsningar för att maximera deras del av världsmakten. De letar efter möjligheter för att förändra balansen av makten genom att tillskansa sig mer och mer tillväxt av makten på andra staters bekostnad. Stater tar till många olika åtgärder - ekonomiska, diplomatiska och militära - för att skifta maktbalansen till deras favör, även om detta gör andra stater misstänksamma eller till och med fientliga.⁵³ En av förespråkarna för den offensiva realismen är Mearsheimer som i sin bok *The tragedy of great politics* tillhandager ett möjligt sätt att förstå utrikespolitik, utifrån en offensiv realisms synvinkel, genom vad han kallar "bedrock assumptions". Det är fem stycken antagande som innefattar olika aspekter på en stats och ett systems agerande, samt interagerande med varandra. Dessa antagande är del av den offensiva realismen och antar därför att stater agerar mer offensivt för att uppnå det ultimata målet av hegemoni. Dessa antagande kommer ligga till grund för att förstå hur USA:s argumenterande i säkerhetsrådet analyseras.

Uppsatsen baseras alltså på en grund av realistisk teori, specifikt offensiv realism.

⁵⁰ Waltz, 1990, s. 34

⁵¹ Mearsheimer, John J., *The tragedy of Great Power politics*, Norton, New York, 2001, s. 36

⁵² Rose, 1998, s. 146

⁵³ Mearsheimer, *The tragedy of Great Power politics*, 2001, s. 34

4.5 Analysverktyg

I följande text kommer de antagande och analysnivåer som används för att analysera det valda materialet att presenteras. Mearsheimer redogör för sina antagande i boken "*The tragedy of great power politics*", där han förklarar hur stormakter söker sig till möjligheter för att utöka sin makt i sina försök att uppnå hegemoni som deras ultimata mål.⁵⁴ Valet av att använda mig av Mearsheimers antagande grundar sig i att Mearsheimer har en mer inkluderande syn på staters påverkan på det internationella systemet, där Waltz är nästintill utesluter alla faktorer utöver systemet självt.⁵⁵ Då Bush-doktrinen i grunden har förändrat amerikansk utrikespolitik samt deras position i det internationella systemet, tycks det vara intressant att även kunna inkludera statens påverkan, då neorealismen inte hade kunnat fånga in den inrikespolitiska situationen i samma grad. Nedan presenteras Mearsheimers fem antagande.

1. *Internationella systemet är anarkiskt.*

Med det menar han inte att det är kaotiskt eller drivet av en oordning även om det är lätt att tro det då realismen oftast framställer världen utifrån dess krig och konkurrens för säkerhet. Men på egen hand har den realistiska föreställningen om anarki ingenting med konflikt att göra utan är endast en ordningsprincip som förklarar att systemet består av oberoende stater som saknar en central auktoritet att styra över de. Suveränitet blir den högsta enheten då stater inte har någon högre auktoritet i det internationella systemet.⁵⁶

2. *Stormakter i sin natur besitter offensiv militär kapacitet.*

Detta ger de möjligheterna att skada och eventuellt förgöra varandra. Stater utgör ett potentiellt hot mot varandra, dock har vissa stater mer militär makt än andra och utgör därför ett större hot. En stats militära makt definieras ofta i vilken vapenarsenal som står till deras förfogande.⁵⁷

3. *Stater kan aldrig säkert veta en annan stats intentioner.*

Mer specifikt, en stat kan aldrig vara säker på att en annan stat inte tänker använda sin offensiva militära kapacitet för att attackera förstnämnda stat. Med det menas inte att alla stater har fientliga intentioner, men det är omöjligt att med 100 procents säkerhet

⁵⁴ Mearsheimer, *The tragedy of Great Power politics*, 2001, s. 29

⁵⁵ Rose, 1998, s. 146

⁵⁶ Mearsheimer, *The tragedy of Great Power politics*, 2001, s. 30

⁵⁷ Ibid.

veta hur en annan stat kommer att agera. Det finns många möjliga orsaker till aggression, och man kan inte veta om en annan stat är motiverad av någon av dessa.

4. *Överlevnad är det främsta målet hos alla stormakter.*

Mer specifikt, stater försöker upprätthålla deras territoriella integritet samt självstyre när det kommer till utformandet av deras inrikespolitik. Överlevnad trumfar andra motiv eftersom en besegrad stat osannolikt skulle befinna sig i en position där de kan jaga andra mål. Stater både har och jagar efter andra mål, men först och främst är det statens säkerhet som spelar roll.⁵⁸

5. *Stormakter är rationella aktörer.*

De är medvetna om deras externa miljö och de tänker strategisk kring hur de ska överleva inom den. Framförallt, de har andra staters preferenser i åtanke och hur deras beteende kommer att påverka de andra staternas beteende, och även hur de andra staternas beteende då kommer öka deras chanser på överlevnad.⁵⁹

Sätter man ihop dessa fem antaganden så ser man ett kraftfullt motiv för hur stormakter tänker och agerar offensivt gentemot varandra. Framförallt framträder tre sorters mönster av beteenden: rädsla, självhjälp, och maximerandet av makt.⁶⁰

⁵⁸ Mearsheimer, *The tragedy of Great Power politics*, 2001, s. 31

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid.

5. Metod

Metoden som kommer användas i den här uppsatsen är en sorts argumentationsanalys som härstammar från Stephen Toulmin som kom att bli mycket inflytelserik inom argumentationsanalysfältet. Modellen som Toulmin använder består av tre byggstenar som argumentationen är uppbyggd på. Till att börja med kallas en av byggstenarna för *claim*, vilket är det påstående som argumenten argumenterar för. Enligt Toulmin behöver ett claim inte utgöras av ett bestämt påstående, utan det som kan ge svar på frågan om vad sändaren vill få mottagaren att hålla med om kan utgöra ett claim.⁶¹ I den här uppsatsen kommer det vara samma claim för alla USA:s uttalande i säkerhetsrådet, vilket är att resolutionen inte borde röstas igenom, då det är det USA försöker få de andra medlemmarna att hålla med om. Toulmin menar att det hela tiden finns en tänkt motståndare, eller motdebattör, som får den argumenterande att ange sina skäl för argumentationens claim. Den argumenterande förväntas då ge *data*, vilket är den andra byggstenen i Toulmins modell. Data liknas vid argument, och kommer hädanefter att refereras till det i den här uppsatsen.⁶² Den tredje byggstenen i modellen kallas *warrant*, vilken är menad att berättiga hur sändaren kommer från argumentet till claim. I fortsättningen kommer warrant att benämnas premiss istället. Toulmin menar att dessa är utsagda, men det går även att tolka det som att premisserna i de flesta fall är implicita och de är oftast påstående i en mer generell form.⁶³

Att bara konstatera vad som sägs är dock inte tillräckligt. För att ge mening till det material av internationell politik vi undersöker måste vi närma oss den politiska verkligheten från en rationell ståndpunkt, en karta som föreslår det sätt vi kan förstå politiken på. Med andra ord kommer den person som väljer att studera internationell politik att fungera som en observatör som sätter sig in i den fråga som undersöks och tar hänsyn till maktaspekten samtidigt som den samlar in information om studieobjektet.⁶⁴ Teorin hjälper till att slå fast fakta och försöker förklara vad som troligast ligger bakom orsaken. Till grund för hur den här uppsatsen kommer att förklara USA:s användande av veto ligger Mearsheimers fem antaganden som tidigare presenterats.

⁶¹ Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 3., [utök.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012, s. 107

⁶² Ibid.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Morgenthau, *Politics among nations: the struggle for power and peace*, 1993. s.4

Alltså kommer metoden bestå av en argumentationsanalys i Toulmins modell, där claim, argument och premisser hämtas från USA:s uttalande angående sitt användande av veto i säkerhetsrådet. För att få en förståelse för deras argument och agerande kommer det att tolkas utifrån Mearsheimers fem antagande om hur stater agerar gentemot varandra.

6. Analys

6.1 Amerikansk politik

9/11 attacken gav USA den politiska möjligheten att förändra USA:s nationella säkerhetsstrategi från vad vissa ansåg vara kalla-kriget-policy-eran till en som betonade offensiv krigföring mot terrorister och de stater som härbärgerar terrorister. President Bush bestämde sig direkt för att bygga upp hans doktrin på en bas som inkluderade att man har andra stater som måltavlor. I ett tal, endast två dagar efter attacken mot tvillingtornen, säger han:

“And we will pursue nations that provide aid or safe haven to terrorism ... Every nation, in every region, now has a decision to make. Either you are with us, or you are with the terrorists. From this day forward, any nations that continue to harbor or support terrorism will be regarded by the United States as a hostile regime...”⁶⁵

Bush expanderade även kriget mot terrorism till att inkludera förebyggande samt förhindrande åtgärder gentemot stater som sponsrar terrorism. Bush-administrationens version av självförsvaret, och dess argument som stödjer en doktrin som innebär att man ska vara först med att anfälla, vilar på förhållningssättet att krigföring har förändrats i och med terrorismen samt 9/11.⁶⁶ Offensiv makt är inget nytt koncept eller ny utveckling i USA, men tidigare har den inte tagit sig i uttryck i formen av en offentlig nationell säkerhetsdoktrin eller i en presidents anspråk på att det skulle vara en moralisk rättighet att förebygga och förhindra vad som ännu bara är hot.⁶⁷ Det finns ett utmärkande drag i USA:s existens, nämligen att berätta för världen om dess framgångar i experiment samt att dela med sig av sin visdom till andra. Sedan de tidiga dagarna av den amerikanska republiken har presidenter tagit till sig den här nationalistiska och idealistiska längtan som har förvandlat den amerikanska utrikespolitiken till ett moraliskt korståg att sprida amerikanska värderingar ut i hela världen genom väpnade interventioner. Sedan slutet på andra världskriget har USA utfört i genomsnitt en väpnad intervention per år.⁶⁸

⁶⁵ Dolan, *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war*, 2005, kap. 1

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

Chris J. Dolan menar att realism inte längre är applicerbart på vad Bush och hans team ser som en unipolär värld som karaktäriseras av den stora maktobalansen mellan USA och resten av världen. Paradoxalt nog har attacken 9/11 gett USA både en känsla av sårbarhet, men har också bekräftat USA:s globala dominans. Kombinationen av amerikansk sårbarhet samt amerikansk global primacy har återinfört anti-multilaterala tendenser i amerikansk utrikespolitik.⁶⁹ USA:s historia av interventionism har grundat sig i en demokratisk moralism och Bushs doktrin är inget undantag, även den har djupa rötter i moralen och en nästintill messiasliknande mission. Det som driver USA:s utrikespolitik idag är starka moraliska kontraster, och det amerikanska post-9/11 uppdraget har blivit en konflikt mellan ont och gott. Bush moraliska tydlighet har underlättat den amerikanska förflyttningen från kriget mot terroristnätverk till en bredare konfrontation mot det han kallar “axis of evil” och “evildoers”. De framträdandet dragen av USA:s globala engagemang under Bush har bland annat varit dess aggressiva anti-multilateralism, förnyad militarism, och strikta moraliska tolkning av rätt och fel, gott och ont samt oss och emot oss. Underliggande hos dessa strömningar är tankarna kring anti-terrorism, som har ersatt antikommunism som den organiserande principen i post-9/11 amerikansk politik.⁷⁰

6.2 Analys av användandet av veto

Genom att undersöka vilka argument som används vid legitimerande av veto-användandet blev det tydligt att det i princip är identiska argument som gång på gång återkommer för att förklara varför en resolution inte anses tillräcklig för att röstas igenom från USA:s sida. För att undvika att gång på gång upprepa liknande argument och utfall vid granskningen av mötesprotokollen från säkerhetsrådet kommer analysen endast redovisa närmare för vad som sägs och argumenteras för från ett urval av protokoll, närmare bestämt två protokoll med ett brett tidsspann. Det första är hämtat från december 2001, när attacken på World Trade Center skett bara månader tidigare och USA:s ambassadör är John Negroponte. Det andra protokollet som kommer redovisas här i analysen är det senaste lagda vetot från USA, då med ambassadör Haley. Urvalet visar de tendenser i argumentationer som genomgående visas

⁶⁹ Dolan, *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war*, 2005, kap. 1

⁷⁰ Ibid.

under säkerhetsrådets möten och hjälper till att visa på en tendens över tid. De är även valda då de är representativa för den argumentation som används i övriga protokoll.

6.2.1 S/2001/1199 December 2001

Egypten och Tunisien presenterar här en resolution, bara månader efter 9/11 attacken, som till stor del baseras på att Israel ska upphöra sin militära ockupation av västbanken och Gaza. Då både Israeliska som Palestinska civila blivit utsatta för våld trycker resolutionen även på att allt våld och terrorism som lett till skador eller dödsfall fördöms. De går sedan vidare och menar på att det är viktigt att Israel, som den ockuperande makten, följer sina juridiska obligationer samt det ansvar de har under den fjärde Genevekonventionen som syftar till att skydda civilpersoner i krigstider (1949).⁷¹

Innan resolutionen går till omröstning är det flertal medlemmar som väljer att göra uttalande kring resolutionen, däribland USA. John Negroponte, som representerar USA, talar mycket gott om USA:s inblandning i konflikten, bland annat om hur engagerade och hängivna USA är att hitta en lösning och jobba mot fred. Mycket vikt läggs också i arbetet att sätta ett stopp för terrorismen och han menar på att det är där fokus borde ligga.⁷² Men han menar på att resolutionen i fråga inte har det fokus som han, som representant för USA, efterfrågar.

Argumenten för varför de väljer att inte rösta igenom den här resolutionen grundar sig i att de anser resolutionen vara partisk, och därmed misslyckas att förstå hur dynamiken i regionen faktiskt ser ut. Han menar på att det är terroristorganisationer, så som Hamas, som medvetet saboterar all potential till fredsprocess mellan Israel och Palestina och att övervägande fördöma Israel utan att fördöma de terroristhandlingar Israel blivit utsatta för, menar Negroponte, är att lägga resurser på fel håll.⁷³

Mr. Lavrov, som representerar Ryssland, håller inte med. Han anser, å sin nations vägnar, att resolutionen är balanserad då den fördömer terrorism och våld samt fortsättningen av en fredsprocess. Detta får han även stöd för från andra länder såsom Kina, Bangladesh, Jamaica med fler.⁷⁴ USA väljer att inte göra fler uttalanden kring sitt agerande men visar sedan sin åsikt genom att lägga veto trots att resolutionen i övrigt har majoritet. Utifrån detta möte tycks det vara tydligt att de flesta andra länder anser att resolutionen är tillräcklig i dess fördömande och en behövlig del i arbetet mot fred i regionen.

⁷¹ UN Doc, S/2001/1199, 14-15 Dec 2001, s. 1

⁷² UN Doc, S/PV.4438, 14-15 Dec 2001, s. 11

⁷³ UN Doc, S/PV.4438, 14-15 Dec 2001, s. 11

⁷⁴ UN Doc, S/PV.4438, 14-15 Dec 2001, s. 13

6.2.2 S/2018/516

Resolutionen som är under omröstning kommer från Kuwait. I resolutionen bekräftas obligationerna att respektera samt att försäkra sig om att man respekterar internationella humanitära lagar under alla omständigheter i enlighet med art. 1 i Genevekonventionen. De uttrycker även en stark oro över de eskalerande våldsamheterna, spänningarna och försämringen av situationen i de ockuperade delarna av palestinskt territorium. Det finns även en oro för mängden civila som har tappat livet för israels styrkor. Resolutionen fördömer vidare all form av terrorism samt betonar vikten i att så snart som möjligt hitta en lösning till den här krisen som är i linje med internationell lag.

Inkluderat i resolutionen är även beklagande över våld mot civila. Israel för deras oproportionerliga användning av våld mot civila palestinier i det ockuperade palestinska territoriet bland annat mot civila demonstranter, barn och sjukvårdspersonal. Resolutionen kräver att sådana handlingar upphör. Den beklagar också skjutandet av raketer från Gazaremsan mot civila israeler. Och åberopar därför vapenstillestånd. Resolutionen avslutar med en önskan om att skapa de nödvändigheter som behövs för att kunna stoppa ockupationen från Israel samt en fred som baseras på visionen om en region där Israel och Palestina kan leva fridfullt sida vid sida som två demokratiska stater.⁷⁵

Representanten från Kuwait, Mr. Alotaibi, inleder mötet med att kort gå igenom processen för att framställa resolutionen samt dess huvudpunkter, bland annat att respektera internationell humanitär lag. Han menar på att den har gått igenom två rundor av förhandling på expertnivå och har arbetat för att ta hänsyn till alla nämnda frågor.⁷⁶

Representanten från USA, Mrs. Haley, tar ordet direkt och menar på att det är en vinklad resolution, som går emot fredsprocessen då hon uttryckligen säger att alla som bryr sig om fredsprocessen bör rösta emot resolutionen. Utöver det säger hon även att oberoende hur många som röstar för den kommer USA trots det att stoppa resolutionen genom att använda sitt veto.⁷⁷ Vidare tar hon till en hård retorik mot Hamas och radar upp exempel på vad hon menar att Hamas är ansvariga för, och uttrycker sin förargelse över att Hamas inte omnämns i resolutionen, trots de handlingar hon tidigare nämnt. Hon ger uttryck för att Hamas väljer att bygga terrortunnlar istället för sjukhus, och att de infiltrerar civila med deras terroristutkämpare.

⁷⁵ UN Doc, S/2018/516, 1 Juni 2018, s. 1-3

⁷⁶ UN Doc, S/PV.8274, 1 Juni 2018, s. 2

⁷⁷ UN Doc, S/PV.8274, 1 Juni 2018,, s. 3

Hon fortsätter sedan argumentera för att resolutionen visar på en partiskhet mot Israel som hon menar på är ett kännetecken för FN. Haley argumenterar sitt veto med att resolutionen är missvisande på hur situationen i Gaza faktiskt ser ut och att den skulle skada alla ansträngningar att uppnå fred.⁷⁸ Haley säger också att för de som är kloka nog att erkänna verkligheten i att Hamas terrorism är det som är grunden till oroligheter och de hemska förhållandena i Gaza så ger hon en möjlighet att rösta på en annan resolution som USA har tagit fram själva. I den resolutionen menar Haley att man placerar ansvaret där det ska vara, och ger de andra medlemsstaterna en chans att fördöma terrorism. Haley sätter de två resolutionerna mot varandra;

“Finally, they can make the choice to vote in favour of the Kuwaiti draft resolution and against the American draft resolution. In doing that, they would make it clear that they believe that all responsibility lies with Israel and none lies with the Hamas terrorist group.”

Hon fortsätter på samma spår och hävdar att FN står på terroristernas sida snarare än Israel, såsom Kuwaits resolution gör, vilket gör det svårare att uppnå fred.

Kuwaits resolution får majoritet i röstningen men kommer ändå inte tillämpas då USA lägger in sitt veto. Storbritannien och Frankrike uttrycker ett missnöje med att resolutionen inte fördömer Hamas uttryckligen, men hade ändå sett att resolutionen skulle trätt i kraft då de menar på att säkerhetsrådets tystnad är bedövande.⁷⁹ Mötet fortsätter sedan med att rösta om USA:s resolution, men den lyckas inte få majoritet då det endast är USA som röstar för.⁸⁰

6.3 Sammanställning

Om man börjar med att undersöka statsnivån i analysen blir det tydligt att Mearsheimers antagande tre till fem tycks passa in bra på den politik Bush införde i USA efter 9/11. Antagande tre, att en stat aldrig säkert kan veta en annan stats intentioner, är praktiskt taget grunden i Bushs doktrin om att man ska anfälla först. Genom att hävda att man militärt bör förebygga och förhindra andra staters anfall har doktrinen antagit en position av att aldrig lita på sina med-nationer. Likaså när det kommer till Mearsheimers fjärde antagande att överlevnad är det primära målet hos alla stormakter. Doktrinen som menar på att det är

⁷⁸ UN Doc, S/PV.8274, 1 Juni 2018, s. 3

⁷⁹ UN Doc, S/PV.8274, 1 Juni 2018, s. 5

⁸⁰ UN Doc, S/PV.8274, 1 Juni 2018, s. 8

rättfärdigat att inskränka på andra staters suveränitet endast i syfte att förebygga och förhindra anfall har definitivt satt sin överlevnad som primärt mål. Det här tar sig även i uttryck i säkerhetsrådet där de amerikanska ambassadörerna i flertal protokoll hävdar att säkerhetsrådets medlemmar bör prioritera att få ett slut på terrorismen som första prioritering. Citat från ambassadör John Negroponte:

“Ending terrorism must be the highest priority.”⁸¹

På Mearsheimers femte antagande, att stormakter är rationella aktörer, kan vi också se kopplingar både till den amerikanska inrikespolitiken samt hur de argumenterar i säkerhetsrådet. Så som den amerikanska politiken formuleras här kan det ses som ett typiskt exempel på det säkerhetsdilemma som Mearsheimer menar ligger till grunden för offensiv realism. De åtgärder som Bush vill införa är för att öka USA:s säkerhet och det prioriteras högre än att ta hänsyn till att det kan tänkas hota överlevnaden av annan stat, t.ex. Palestina. Det blir tydligt att strategin går ut på att öka sin säkerhet genom en offensiv taktik, att vara de som anfaller först.

Att analysera systemnivån innebär att man analyserar det internationella systemet samt interaktionen mellan aktörerna.⁸² I den här uppsatsen så är USA och övriga representanter i säkerhetsrådet aktörerna, och genom att analysera hur USA:s argument är formulerade får vi en bild av hur interaktionerna de emellan ser ut. Realismens grundantagande att systemet är anarkiskt visar på hur komplext systemet är när man undersöker säkerhetsrådet på grund av dess veto-inslag. Trots att systemet saknar en faktiskt högre makt, så visar möjligheten till veto på att det finns fem länder som trots allt har en större makt inom säkerhetsrådet.

Eftersom ett veto är slutgiltigt, alltså att inget land kan lägga in ett veto mot ett veto, så har den som lägger sitt veto en avgörande makt. Det spelar då ingen roll hur de andra permanenta medlemmarna förhåller sig till samma fråga eller huruvida det är majoritet bland resterande medlemmar. Beslutet om en fråga ligger då i händerna hos den som har rätt att lägga veto och även använder det. Det kan man bland annat se på hur Haley, i det senare protokollet, argumenterar för varför de andra medlemsländerna bör rösta emot resolutionen, samtidigt som hon tillägger att det inte spelar någon roll då USA tänker använda sig av sin betydande makt, alltså vetot. På så sätt blir realismens grundantagande om anarkiskt system svårt att motivera när man analyserar säkerhetsrådet, eller det blir åtminstone en tolkningsfråga

⁸¹ UN Doc, S/2003/980, 14 Okt 2003, s. 1

⁸² Nye, Welch & Bynander, Att förstå internationella konflikter, 2011, s. 27

huruvida systemet är utan central auktoritet som kan styra de, vilket både Mearsheimer och Waltz menar på.

7. Diskussion

För att sammanfatta vad uppsatsen har kommit fram till så kan man utifrån de mötesprotokoll som har analyserats i ett försök att undersöka huruvida USA låter sitt nationella intresse att bekämpa krig mot terrorismen även tar sig till form i deras användande av veto konstatera att bekämpningen av terrorismen mycket riktigt är ett av de argumenten som ofta förekommer. Mötesprotokollen visar på att den politik som Bush införde efter attacken 9/11 lever kvar än idag i USA:s användande av veto i säkerhetsrådet.

Den bakomliggande teorin i uppsatsen, realismen med fokus på Mearsheimers offensiva realism, gör det möjligt att förklara vilka motiv som kan tänkas ligga bakom staters agerande gentemot varandra. På statsnivå kan man konstatera att hans tredje, fjärde och femte antagande går att utröna från den politik Bush införde samt USA:s agerande i säkerhetsrådet. Allra tydligast var det fjärde antagandet som hävdar att överlevnad är det primära målet hos stater. Utifrån Dolans bok om Bushdoktrinen förklarar han hur terrorismen har blivit USA:s primära hot efter 9/11 och det blir då tydligt att bekämpandet av terrorismen är för att USA vill säkerhetsställa sin egen säkerhet och därmed sin överlevnad.

På systemnivå var det desto svårare att anta realismens grundantagande om det anarkiska systemet som det internationella systemet antas vara. Att ha veto i säkerhetsrådet gör frågan mycket mer komplex då förutsättningarna ser olika ut för de deltagande parterna, samtidigt som det är tydligt att det är i avsaknad av en central ledning.

Följaktligen bekräftar analysen att det finns uttryck för att USA använder sitt veto för att bekämpa krig mot terrorismen, vilket är en stor del av deras nationella intresse.

För att kunna förklara deras ständiga hänvisande till terrorism, utöver att Bush har deklarerat att det antingen gäller att vara med USA eller emot USA, så hade det kunnat tänkas vara en vidare studie för att undersöka förhållandet mellan USA och Israel mer ingående. Är det verkligen bara att alla som inte är emot terrorister likställs med terrorister som är grunden för USA:s enträgna veto-användande i säkerhetsrådet? Det ligger utanför det här uppsatsens

omfattning men det hade varit intressant att undersöka vidare på vad det finns för grunder för USA att stötta Israel trots de oroligheter det skapar att stödja de då det kan tänkas att deras strävan är kontraproduktiv då man möjligen skapar nya fiender genom att så ensidigt stödja Israel?

Vad som också fångade mitt intresse under den här uppsatsen är att vidare undersöka strukturen som FN:s säkerhetsråd är uppbyggt på, då det kan kännas ofattbart att säkerhetsrådet inte har följt de förändring världen har gjort utan håller kvar den ordning med samma fem permanenta stater trots att det blir svårare att motivera deras positioner idag.

Referenser

Litteratur

Aggestam, Karin, *(O)rättfärdiga krig*, Studentlitteratur, Lund, 2004.

Beach, Derek., *Analyzing foreign policy*, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2012

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 3., [utök.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012

Dolan, Chris J., *In war we trust: the Bush doctrine and the pursuit of just war*, Ashgate, Aldershot, Hants, England, 2005

Mearsheimer, John J., *The tragedy of Great Power politics*, Norton, New York, 2001

Morgenthau, Hans J., *Politics among nations: the struggle for power and peace*, Brief ed., McGraw-Hill, New York, 1993.

Nye, Joseph S., Welch, David A. & Bynander, Fredrik, *Att förstå internationella konflikter*, Prentice Hall, Harlow, 2011.

United Nations, *Question of Palestine and the United Nations [Elektronisk resurs]*, Food & Agriculture Organization of the United Nations, 2008

Vetenskapliga artiklar

Allin, Dana H.; Simon, Steven., *The moral psychology of US support for Israel*, *Survival* (00396338). Autumn2003, Vol. 45 Issue 3, p123-144.

Kelly, Michael J., *United Nations Security Council Permanent Membership and the Veto Problem*, In: *Case Western Reserve Journal of International Law*, 2020, Vol. 52, pp. 101-118

Mearsheimer, John J.; Walt, Stephen M., *The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy*, *Middle East Policy*. Sep2006, Vol. 13 Issue 3, p29-87.

Mousavi, Hamed., *The Israel-Lebanon War of 2006 and the Failure of US Foreign Policy*, In: *Journal of Politics and Law*, Vol. 8, Issue 1 (March 2015), pp. 130-136

Nanda, Ved P., *The Security Council Veto in the Context of Atrocity Crimes, Uniting for Peace, and the Responsibility to Protect*, In: *Case Western Reserve Journal of International Law*, 2020, Vol. 52, pp. 119-142

Rose, Gideon, *Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy*, *World Politics*, Cambridge University Press, Vol. 51, No. 1, 1998.

Waltz, N, Kenneth, *Realist thought and neorealist theory*, *Journal of international affairs*, 1990.

Resolutioner & mötesprotokoll

UN Doc, S/2001/1199, 2001-12-14 - 2001-12-15

UN Doc, S/PV.4438, 2001-12-14 - 2001-12-15

UN Doc, S/2018/516, 2018-06-01

UN Doc, S/PV.8274, 2018-06-01

UN Doc, S/2003/980, 2003-10-14

Internetkällor

Amnesty International, Israel and occupied palestinian territories 2019.

<https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/israel-and-occupied-palestinian-territories/report-israel-and-occupied-palestinian-territories/>
(hämtad 2020-12-28)

Nationalencyklopedin, Israel–Palestina-frågan.

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/israel-palestina-fragan>
(hämtad 2020-12-14)

Gardner, Frank. Will the ‘War on Terror’ ever end?, BBC News, 2020-06-24

<https://www.bbc.com/news/world-53156096>
(hämtad 2020-12-28)

McClean, Emma., Hard Evidence: who uses veto in the UN Security Council most often – and for what?, The Conversation, 2014-07-31

<https://theconversation.com/hard-evidence-who-uses-veto-in-the-un-security-council-most-of-ten-and-for-what-29907>
(hämtad 2020-12-11)

Repertory of Practice of United Nations Organs, senast uppdaterad 2016-08-23

<https://legal.un.org/repertory/art27.shtml>
(hämtad 2021-01-05)

Sundman, Viktor. FN-förbundet, FN Fakta., 15 stater ansvarar för freden, FN-fakta nr 1/17.

<https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/faktablad/>
(hämtad 2021-01-05)

United Nations - The Question of Palestine, History of the Question of Palestine

<https://www.un.org/unispal/history/>
(hämtad 2020-12-29)

United Nations - The Question of Palestine, The Origins and Evolution of the Palestine Problem – CEIRPP, DPR study, part I: 1917-1947

<https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-199840/>
(hämtad 2020-12-17)